

การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักบริหารการศึกษาดังถิ่น

นางสมศรี หมั่นประโคน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-807-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T1410350.2

A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THAI LANGUAGE SUBJECT CURRICULUM
AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL B.E. 2521 (REVISED EDITION
B.E.2533) IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION
OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE
BUREAU OF LOCAL EDUCATION ADMINISTRATION

MRS. SOMSRI MUNPRAKHON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-807-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษากลาง

โดย นาง สมศรี หนึ่งประโคน

ภาควิชา มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรชัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

Snit B.

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Dr. S. S.

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อีระชัย ปรุณโชติ)

Dr. S. S.

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์พรชัย)

Dr. S. S.

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สมศรี หมั่นประโคน : การศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (A STUDY OF THE
IMPLEMENTATION OF THAI LANGUAGE SUBJECT CURRICULUM AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL B.E. 2521 (REVISED EDITION B.E. 2533)
IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY
PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE BUREAU OF LOCAL EDUCATION
ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.สายใจ อินทร์ทรัพย์, 237 หน้า.
ISBN 974-584-807-7

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ตามการรับรู้ของ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้า
หมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมาจากโรงเรียนเทศบาลทั่วประเทศ และ เมืองพัทยา จำนวน
71 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ฉบับ ข้อมูลที่ได้นำ
ไปวิเคราะห์หาค่า ร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป (SPSS-X)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการใช้หลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดหรือ
หัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ได้ดำเนินการหรือ
ปฏิบัติโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ด้านการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิด
เห็นว่า ได้ดำเนินการโดยเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยและครู
ภาษาไทย มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ได้ปฏิบัติโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ด้านการสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนและครูภาษาไทยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า
ได้ดำเนินการโดยเฉลี่ยในระดับมาก ส่วนหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นว่า
ได้ดำเนินการโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง

ภาควิชา .....มัธยมศึกษา.....
สาขาวิชา .....การสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา .....2537.....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##C540801 : MAJOR TEACHING THAI
KEY WORD: CURRICULUM IMPLEMENTATION / THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION
OPPORTUNITY PROJECT / THE BUREAU OF LOCAL EDUCATION
ADMINISTRATION

SOMSRI MUNPRAKHON : A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THAI LANGUAGE
SUBJECT CURRICULUM AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL B.E.
2521 (REVISED EDITION B.E. 2533) IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION
OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF
THE BUREAU OF LOCAL EDUCATION ADMINISTRATION THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. SAIJAI INDRAMBARAYA, 237 pp. ISBN 974-584-807-7

The purpose of this research was to study the implementation of
lower secondary school Thai language curriculum B.E. 2521 (revised edition
B.E. 2533) in the expansion of Basic Education Opportunity Project under
the jurisdiction of the Bureau of Local Education Administration as
perceived by school administrators, heads of Thai language division or
heads of Thai language teacher group, and Thai language teachers, teaching
in lower secondary education level.

Population in this research were from 71 municipal schools around
the country including Pattaya. The instruments used in this study were
three sets of questionnaire constructed by the researcher. The obtained
data were analyzed by means of percentage, arithmetic means and standard
deviation by the SPSS-X program.

The research finding were as follows : In the aspect of the
preparation for the curriculum implementation, school administrators, the
heads of Thai language division or the heads of Thai language teacher group,
and Thai language teachers agreed that this aspect was done at the moderate
level.

In the aspect of the school management in the facilities and
environment, the school administrators indicated that this aspect was
provided at the high level while the heads of Thai language division or
the heads of Thai language group, and Thai language teachers agreed that
it was provided at the moderate level.

In the aspect of teaching, the school administrators and Thai
language teachers agreed that this aspect was organized at the high level
while the heads of Thai language division or the heads of Thai language
teacher group, indicated that it was organized at the moderate level.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา.....

สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย.....

ปีการศึกษา.....2537.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*Somsri Munprakhon*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Saijai Indrambaraya*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ สายใจ อินทร์ทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาพร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. อีระชัย ปุณฺณโรชิตี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพร บัณฑิตยานนท์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุจริต เพียรชอบ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เถรยอด อาจารย์สุชาติ วงศ์สุวรรณ อาจารย์สังคม ค้อชากุล และอาจารย์บุญเพ็ง ธาณี ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ สมสิทธิ์ จิตนาถ ที่กรุณาให้คำแนะนำแหล่งความรู้ตลอดจนช่วยเหลือเกี่ยวกับเอกสาร ตำรา ในการศึกษาค้นคว้าและขอขอบคุณ อาจารย์ สุวัฒนา สุกาลักษณ์ อาจารย์ วงเดือน อิมเงิน ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณ สิริ หมั่นประโคน ที่เสียสละให้การสนับสนุนทั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณ คุณยุพียง เพหาอภิรักษ์ และคุณ สลิลดา หคานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการ ตลอดจนเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้วิจัยตลอดมา

สมศรี หมั่นประโคน

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของหลักสูตร.....	10
การนำหลักสูตรไปใช้ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้.....	11
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร.....	13
การเตรียมการใช้หลักสูตร.....	22
การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร.....	22
การวางแผนการใช้หลักสูตร.....	22
การประชาสัมพันธ์หลักสูตร.....	23
การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆภายในโรงเรียน.....	25
การเตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอน.....	25
การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน.....	29
การจัดตารางสอน.....	30
การเตรียมอาคารสถานที่ในการสอนและมีกฏปฏิบัติ.....	33
การนิเทศการสอน.....	34
การสอนของครู.....	36
การวางแผนการสอน.....	36
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเทคนิควิธีสอน.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	46
การวัดผลประเมินผล.....	50
หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	56
การขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหาร การศึกษาท้องถิ่น.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
งานวิจัยภายในประเทศ.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	71
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
การศึกษาค้นคว้า.....	73
ประชากร.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	167
สรุปผลการวิจัย.....	168
อภิปรายผลการวิจัย.....	174
ข้อเสนอแนะ.....	179
บรรณานุกรม.....	180
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	186
ภาคผนวก ข. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	189
ภาคผนวก ค. รายชื่อโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น.....	190
ภาคผนวก ง. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	193
ประวัติผู้วิจัย.....	237

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน.....	80
2	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการศึกษารายละเอียดของ หลักสูตรวิชาภาษาไทย.....	82
3	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชา ภาษาไทย.....	83
4	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชา ภาษาไทย.....	85
5	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรและการจัดครู เข้าสอนวิชาภาษาไทย.....	87
6	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์ และ สื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	89
7	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดตารางสอน.....	91
8	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดสถานที่ที่ใช้สอนและฝึก ปฏิบัติวิชาภาษาไทย.....	92
9	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทย...	93
10	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการสอนวิชา ภาษาไทย.....	95
11	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย.....	97
12	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาภาษาไทย.....	99
13	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลวิชา ภาษาไทย.....	101
14	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ในด้านการเตรียมการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน และการสอนของครู.....	102
15	สถานการณ์ทั่วไปของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทย.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการศึกษา รายละเอียดของหลักสูตรวิชาภาษาไทย.....	113
17	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการวาง แผนการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย.....	114
18	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชาภาษาไทย.....	116
19	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ เตรียมบุคลากรและการจัดครูเข้าสอนวิชาภาษาไทย.....	118
20	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับ การจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ และ สื่อการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย.....	119
21	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ จัดตารางสอน.....	121
22	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ จัดสถานที่ในการสอนและฝึกปฏิบัติวิชาภาษาไทย.....	122
23	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ นิเทศการสอนวิชาภาษาไทย.....	123
24	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ วางแผนการสอนวิชาภาษาไทย.....	124
25	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ เทคนิควิธีสอนวิชาภาษาไทย.....	126
26	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย.....	128
27	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการ วัดผลประเมินผลวิชาภาษาไทย.....	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	ความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรวิชาภาษาไทย ในด้านการเตรียมการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัย และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และ การสอนของครู.....	131
29	สภาพภาพทั่วไปของครูภาษาไทย.....	139
30	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร วิชาภาษาไทย.....	141
31	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวางแผนการใช้หลักสูตรวิชา ภาษาไทย.....	143
32	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หลักสูตรวิชา ภาษาไทย.....	145
33	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรและการจัดครู เข้าสอนวิชาภาษาไทย.....	146
34	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดบริการเอกสารหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ และ สื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	147
35	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดตารางสอน.....	149
36	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดสถานที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ วิชาภาษาไทย.....	150
37	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทย.....	151
38	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวางแผนการสอนวิชาภาษาไทย....	153
39	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนและเทคนิค วิธีสอนวิชาภาษาไทย.....	154
40	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาภาษาไทย.....	156
41	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลวิชาภาษาไทย....	158
42	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ในด้านการเตรียมการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน และ การสอนของครู.....	159